

Šādi varētu apzīmēt diskusiju Cēsu novada domes augusta sēdē, kur deputāti vairāk nekā stundu centās rast risinājumu jautājumam par atļaujas izsniegšanu vai neizsniegšanu spēļu zāles, totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietai Lenču ielā 5. Debates atklāja, ka ne vienmēr deputāti var balstot, vadoties pēc savas sirdsapziņas vai savu vēlētāju interesēm.

Lēmumprojekts

Azartspēļu un izložu likums nosaka, ka uzņēmējam, kurš vēlas atvērt spēļu zāli konkrētajā pašvaldībā, jāsaņem tās atļauja darbības uzsākšanai. Līdz šim minētajā adresē desmit gadus darbojās "Olimpic Casino Latvia", tagad vietā vēlas nākt "Joker LTD", uzņēmums iesniedza pašvaldībā likumā noteiktos dokumentus un iesniegumu atļaujas saņemšanai.

Iepazīstinot ar sagatavoto lēmumprojektu, domes administrācijas Juridiskās pārvaldes vadītāja vietnieks Valdis Tīrzmālis norādīja, ka, izvērtējot minētās vietas atbilstību Azartspēļu un izložu likuma 41.pantā noteiktajiem ierobežojumiem, konstatēts, ka neviens no tiem neattiecas uz izskatāmo gadījumu, turklāt nekustamajā īpašumā azartspēles rīkotas jau vairāk nekā 10 gadus.

Sagatavotajā lēmumprojektā norādīts, ka atbilstoši Cēsu novada pašvaldības teritorijas plānojuma 2016.-2026.gadam noteiktajā vietā nav uzlikti ierobežojumi rīkot azartspēles, kā arī pašvaldība nav izdevusi saistošos noteikumus, ar kuriem tā būtu noteikusi vietas vai teritorijas, kurās aizliegts rīkot azartspēles.

Juridiski pareizi – balsot par

Debatēs izteicās gandrīz visi deputāti, atzīstot, ka nevēlētos tur redzēt spēļu zāli, bet, kā secināja deputāts Ivo Rode, viss liecina, ka nav juridiska pamata atļauju neiz-

Likuma spēks pret deputātu sirdsapziņu

sniegt, jo no prasītāju puses viss izdarīts korekti: "Ja nobalsojam pret, uzņēmējs virzīs šo jautājumu uz tiesu, ko, diezgan ticams, zaudēsim, un būs spiesti segt tiesu izdevumus."

Arī deputāts Juris Žagars aicināja vērtēt jautājumu profesionāli, ieklausīties, ko saka juristi: "Varam nobalsot pret, pauzēt savu nostāju, kas mums visiem ir vienāda, bet jāsaprot, ka šis balsojums ienes zināmu konsekvenci. Ja būs tiesvedība, ko, balstoties uz esošajiem likumdevēja pieņemtajiem normatīvajiem aktiem, zaudēsim, kompensācija būs jāmaksā no nodokļu maksātāju naudas, kas būtu bezatbildīgi."

V. Tīrzmālis informēja, ka no prasītāju puses viss ir izpildīts, lai atļauja tiktu izdota: "Nav neviena ierobežojuma, uz kuru varētu balstīties. Formāli tiek izsniegta jauna licence jaunam operatoram, bet faktiski minētajā adresē spēļu zāle darbojas jau pārismit gadus. Ja vienam esam ļāvuši, jābūt argumentam, kāpēc citiem tajā pašā vietā un apjomā to liedzam."

Domes sēdē tika norādīts, ka kopš 2019.gada saņemti divi iesniegumi par azartspēļu ierīkošanu Cēsīs, abi noraidīti, bijusi viena tiesvedība, kas vinnēta. Vienā gadījumā konstatēts, ka telpās, kurās bija paredzēta jaunā spēļu zāle, atrodas gan valsts institūcija, gan tiek sniegti izglītības pakalpojumi, skaidroja novada domes priekšsēdētāja vietnieks Atis Egliņš – Eglītis: "Tieši tas bija izšķirošs tiesvedībā un ļāva pašvaldībai uzvarēt tiesu. Otrs gadījums beidzās pats no sevis, jo telpu īpašnieks pārtrauca telpu nomas līgumu."

Brāķis izpildvarā?

Deputāts Andris Mihaļovs atgādināja, ka pagājušā gada maijā

ārkārtas domes sēdē tika pieņemts lēmums uzdot Attīstības pārvaldei analizēt vietas teritorijas, kurās azartspēles nebūtu atļauts organizēt, iestrādājot noteikumus jaunizveidotajā Cēsu novada teritorijas plānojumā vai spēkā esošo teritorijas plānojumu grozījumos, vai izstrādājot jaunus saistošos noteikumus par azartspēļu organizēšanu novadā.

"Pagājis vairāk par gadu, bet virzības nav, ir tikai konsultācijas, kaut ko gaidām, ceram, ka jautājums pats sakārtosies, bet tā nav. Tas ir brāķis izpildvarā," teica deputāts.

Attīstības pārvaldes vadītāja Dace Eihenbauma skaidroja, ka jautājums par azartspēlēm ir dienas kārtībā, taču likumdošana attiecībā uz pašvaldību pilnvarām noteikt vietas, kur būt vai nebūt azartspēlēm, nav būtiski mainījies.

Debatēs tika norādīts, ja teritorijas plānojumos būtu atstāti ierobežojumi, kā sākotnēji domāts, būtu tiesisks pamats atļauju neizsniegt.

Atgādināsim, ka novada dome pagājušā gada februārī pieņēma Teritorijas plānojuma 2016.–2026.gadam grozījumus, kas cita starpā paredzēja novadā aizliegt izveidot azartspēļu organizēšanas vietas, izņemot gadījumus, kad spēļu zāli plānots atvērt četru vai piecu zvaigžņu viesnīcās.

Taču Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) aicināja to atcelt, norādot, ka likums neparedz tiesības pašvaldībai noteikt aizliegumu visā novada teritorijā, bet to var atrisināt, norādot vietas, kur spēļu zāles ir aizliegtas.

Lai neapturētu visus teritorijas plānojuma grozījumus, šo punktu izņēma, domājot, ka nākamajos grozījumos to iestrādās, bet līdz šim tas nav izdarīts.

Ķekava zaudē, Rīga – gaida

Neliela atkāpe par tiesvedībām saistībā ar azartspēļu aizliegumiem. Azartspēļu un izložu likuma 42. pants nosaka, ka pašvaldībai ir tiesības izdot saistošos noteikumus, ar kuriem tiek noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt. Taču, izrādās, nav tik vienkārši.

Vispirms par Ķekavas novadu. Tā bija pirmā pašvaldība Latvijā, kas izdeva saistošos noteikumus, aizliedzot azartspēles visā novada administratīvajā teritorijā. Ar VARAM ministra rīkojumu šo noteikumu darbība tika apturēta, Ķekavas pašvaldība to iesūdzēja Satversmes tiesā, kas ministra rīkojumu atzina par tiesisku. Tiesas pamatojums – neviens no normatīvajiem aktiem neparedzot pašvaldībai noteikt vispārēju azartspēļu aizliegumu. Pašvaldībai jāvērtē katra teritorijas plānošanas dokumentā iekļautā teritorija un jālemj, vai tajā atbilstoši iedzīvotāju interesēm ir atļauts organizēt azartspēles, skaidroja tiesa.

Satversmes tiesas spriedumu gaida Rīgas dome, kas 2021.gada nogalē pieņēma Rīgas teritorijas plānojumu līdz 2030.gadam, kas paredz arī azartspēļu zāļu aizliegšanu galvaspilsētā, izņemot, ja šādas vietas atrodas četru vai piecu zvaigžņu viesnīcās. Pieteikumu, apstrīdot šo lēmumu, iesniedza trīs uzņēmumi, Satversmes tiesa tos apvienojusi vienā lietā, ko plāno izskatīt šī gada nogalē.

Kā pozitīvu piemēru var minēt Salaspils novada domes apstiprinātos saistošos noteikumus un lokālplānojumu azartspēļu organizēšanas vietu noteikšanai Salaspils pilsētas teritorijā ar mērķi ierobežot azartspēļu pieejamību blīvi apdzīvotā pilsētas daļā. Tas

nozīmē, ka piecu gadu laikā visām šobrīd Salaspilī esošām azartspēļu vietām būs jāpārtrauc sava darbība. VARAM šos saistošos noteikumus apstiprināja.

Cēsu domes sēdē V. Tīrzmālis ieteica sagaidīt Satversmes tiesas analīzi Rīgas gadījumā, kas iedos ceļa virzienu, kā tiesiski rīkoties citām pašvaldībām.

Kāda jēga deputātu balsojumam

Deputātu Jāni Ķipuru satrauc tas, ka deputāti ir bezspēcīgi: "Neesmu pret šo biznesu kā tādu, bet kāpēc mums tik maz ieroču pret to nostāties. Esam tie, kas pārstāv sabiedrību, bet neko nevaram darīt tās interesēs. Ir jācinās pret likumu, kas pašvaldībām neļauj neko darīt, ja tas ir acīgāms, nav tautas interesēs."

Arī deputāts Indriķis Putniņš retoriski jautāja, kāda jēga balsojumam, ja deputāti nevar paust savu pozīciju: "Nevaram izteikt savu pozīciju ar pret vai atturoties. Mans lēmums būs nepiedalīties balsojumā, pretējā gadījumā, ja balsoju pēc pārliecības, neatbalstot spēļu zāles atvēršanu, mans balsojums ir nelikumīgs, bet balsot "par" būtu pretrunā ar manu pārliecību. Patiesībā tā ir absurda situācija!"

Vairāki deputāti tomēr ieteica balsot pret, lai sākas tiesvedība, jo, kamēr līdz tai nonāks, būs Satversmes tiesas spriedums, kas dos skaidrību.

"Jo vairāk būs pašvaldību, kurām būs tiesvedības šajā jautājumā, jo vairāk drupināsies tā klints, uz kuras balstās likums, kas ir vai nu novecojis, vai pārstāv šauras sabiedrības daļas intereses. Ja nevaram šajā jautājumā izteikt viedokli, tad nevaram neko. Ko darīt, ja lēmumi nav pieņemami, bet jābūt likuma paklausīgiem," jautāja Inga Cipe.

Pēc ilgām debatēm J. Rozenbergs piedāvāja lēmuma pieņemšanu atlikt un prasīt Saeimas juridiskajā birojā, VARAM vai Azartspēļu uzraudzības komisijai skaidrojumu par domes iespējām: "Deputātu domas ir skaidras, bet vai tiešām vienīgā iespēja gaidīt teritorijas plānojuma izstrādi un apstiprināšanu, varbūt ir kāds cits risinājums. Citādi iznāk, ka mums deleģēta funkcija, kurā iespējas ir ļoti limitētas." □

SVARĪGA IR PAREIZA SECĪBA

"Druva" sazinājās ar Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētāju **ANDREJU JUDINU**, lūdzot komentēt situāciju par pašvaldību domju deputātu iespējām aizliegt azartspēļu ierīkošanu pašvaldības teritorijā.

A. Judins norādīja, ka, lemjot par šādiem jautājumiem, nav pareizi atsaukties uz sirdsapziņu: "Tas, protams, ir labi, bet vispirms tomēr vajadzētu atsaukties uz normatīvajiem aktiem. Juridiski jāsaprot, ka deputāti nelemj – būt vai nebūt azartspēlēm. Viņi pārbauda, vai ir izpildītas likuma prasības. Ja iesniegti visi dokumenti, izpildītas visas prasības, viņi apstiprina. Te nevar vadīties pēc – patik vai nepatik."

Azartspēļu un izložu likumā skaidri atrunāts, ka pašvaldībai ir tiesības izdot saistošos noteikumus, ar kuriem tiek noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt, atgādina A.

Judins: "Svarīga secība. Vispirms tiek pieņemts attiecīgais normatīvais akts, tad, atsaucoties uz tiem, drīkst atteikties. Nevaram sodīt tikai tāpēc, ka šķiet, ka kāda darbošanās nav pareiza.

Cēsīs tādi saistošie noteikumi nav pieņemti, jāvadās pēc esošajiem normatīvajiem aktiem. Ja atbilstoši tiem viss kārtībā, nevar lemt pretēji. Tiklīdz attiecīgie saistošie noteikumi būs apstiprināti, varēs vadīties pēc tiem.

Piekritu, ka azartspēles ir sava veida jaunums, bet tās ir atļautas. Līdzīgi kā ar smēķēšanu vai alkohola lietošanu. Var noteikt ierobežojumus, bet pilnībā aizliegt nevar. Jebkurā situācijā jāatrod vidusceļš, arī azartspēļu jautājumā. Var noteikt ierobežojumus, kontroles pasākumus, bet pilnībā neliedzot."

Latvijas Pašvaldību savienības padomniece juridiskajos jautājumos **KRISTĪNE KINČA** skaidro, ka uz

Satversmes tiesas spriedumu Ķekavas pašvaldības lietā var skatīties dažādi: "No vienas puses, tas ir tiešs zaudējums konkrētajai pašvaldībai, bet – tas ir ieguvums visām pašvaldībām, jo Satversmes tiesas spriedums skaidri pateicis, ka pašvaldībai ir tiesības ar teritorijas plānojumu vai atsevišķiem saistošajiem noteikumiem noteikt vietas, kur aizliegt azartspēļu organizēšanu. Ja šādu saistošo noteikumu nav, tad jāpakļaujas likumā noteiktajam."

Viņa arī norāda, ka minētais Satversmes tiesas spriedums tomēr nesaka, ka noteikt aizliegumu visā novada teritorijā nav iespējams: "Vēlreiz pārlasīju spriedumu, teorētiski tas nav aizliegts, bet jābūt izvērtētam izvērtējumam un pamatotai motivācijai, kāpēc tāds lēmums pieņemts."

Atbildot uz jautājumu, ka varbūt šādu atļauju izsniegšanai nav jābūt pašvaldības ziņā, lai tas paliek valsts institūciju kom-

petencē, K. Kinča skaidro, ka šī tomēr ir divpakāpju sistēma, kas jāsiglabā: "Valsts institūcija iedod vispārējo atļauju, ka uzņēmums kvalificējas azartspēļu organizēšanai, savukārt pašvaldības atļauja ir konkrētāka, nosakot, kurā vietā to drīkst darīt." □

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA "Cēsu Druva".